

No virtuālās realitātes līdz kopienas dārziem – idejas sabiedrības iesaistei dabas pārvaldībā no Potencas

Lai izzinātu Itālijā īstenotās pieejas sabiedrības iesaistei dabas pārvaldībā, Vidzemes plānošanas reģiona komanda kopā ar Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvēm no 25. līdz 28. martam piedalījās pieredzes apmaiņas vizītē Potencā, Bazilikatas provincē. Starptautiskā vizīte notika projekta “Sabiedrības iesaiste bioloģiskās daudzveidības pārvaldībā” (**CIBioGo**) ietvaros ar mērķi iepazīt dažādas sabiedrības līdzdalības metodes un izvērtēt labās prakses piemērus, kurus iespējams pielāgot vietējam kontekstam.

Tikšanās laikā tika demonstrēta virtuālās realitātes platforma, kas ļauj lietotājiem attālināti izjust dabas teritoriju klātbūtni, izmantojot 360 grādu virtuālas ekskursijas. Platforma kalpo kā izglītojošs un informatīvs rīks, kas sniedz iespēju sabiedrībai labāk izprast dabas aizsardzības jautājumus un tajos aktīvi iesaistīties. Iepazītas arī citas sabiedrības iesaistes iniciatīvas, tostarp kopienas dārzi un pilsētvides dārzniecības projekti, kas apvieno bioloģiskās daudzveidības veicināšanu ar sociālās integrācijas un paaudžu sadarbības stiprināšanu.

Tāpat tika izziņāts, kā sabiedrības iesaistei izmantotas kultūras aktivitātes dabas teritorijās, īstenojot iniciatīvu **“NaturArte”**. Tās ietvaros vairākos Bazilikatas reģiona dabas parkos tiek organizēti dažādi kultūras pasākumi, piemēram, mākslas izstādes, koncerti, teātra izrādes un radošās darbnīcas. Projekts tiek īstenots ar mērķi veicināt vietējo iedzīvotāju un apmeklētāju izpratni par dabas un kultūras mantojuma nozīmi, kā arī stiprināt saikni starp cilvēkiem un vidi.

Klātesošie iepazinās ar reģionā izmantoto upju pārvaldības modeli, kas balstīts sabiedrības līdzdalībā. Aptverot vairāk nekā 100 ieinteresētās puses un 28 pašvaldības, tas veido kopīgu atbildību par ūdens resursu pārvaldību. Viena no centrālajām pieejām ir upju līgumu ieviešana – tās ir brīvprātīgas vienošanās starp dažādām ieinteresētajām pusēm, kas dalās atbildībā par konkrētas upes baseina pārvaldību. Šī pieeja nodrošina gan vides, gan sociālo aspektu integrēšanu, uzsverot kopienu lomu dabas aizsardzībā un vietējo problēmu risināšanā.

Viena no vizītes dienām tika veltīta praktiska izpētes izbraukumam uz īpaši aizsargājamām teritorijām, kur tika izziņāti invazīvo sugu pārvaldības pasākumi. Tika sniegta informācija par sarkanā purva vēža un samu populācijas kontroli Montikio ezeru ekosistēmās. Tika demonstrētas vienkāršas, bet efektīvas lamatu metodes, kas ļauj uzraudzīt šo sugu izplatību. “Tā kā pilnīga invazīvo sugu izskaušana nav iespējama, svarīgākais ir nodrošināt populācijas kontroli un regulāru monitoringu,” norādīja parka pārstāvis. Dalībnieki apmeklēja arī Vulture dabas vēstures muzeju, kur aplūkojama daudzveidīga ekspozīcija par reģiona floru un faunu.

Vizītes noslēgumā projekta partneri dalījās pārdomās par redzēto gan Potencā, gan iepriekšējās pieredzes apmaiņas vizītēs Beļģijā, Rumānijā, Slovēnijā un Latvijā. Diskusijās tika meklēti veidi, kā redzēto un dzirdēto integrēt reģionālajos politikas dokumentos, lai uzlabotu pārvaldības kvalitāti un stiprinātu sabiedrības līdzdalību. Kā spilgts piemērs izskanēja Dabas aizsardzības pārvaldes īstenotā LIFE projekta LatViaNature invazīvo sugu monitorings un kampaņa “Ķeram svešos Latvijas dabā”. Tā sniedza ieskatu, kā vienkāršā, vizuāli piesaistošā veidā iespējams uzrunāt sabiedrību un motivēt iesaistīties bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Iespējams, tieši šī iniciatīva iedvesmos līdzīgu pieeju attīstību arī citās projekta partnervalstīs.

Pieredzes apmaiņa gūtā pieredze liecina, ka veiksmīga līdzdalība balstās ne tikai uz informācijas pieejamību, bet arī uz savlaicīgu un mērķtiecīgu iesaisti, kurā svarīga loma ir gan tehnoloģijām, gan emocionālai saiknei ar vidi. Īpaši uzsvērta tika nepieciešamība pēc starpsektoru sadarbības un sabiedrības informētības stiprināšanas. Gūtie piemēri un atziņas kalpos kā pamats turpmākām pārdomām par iespējām stiprināt sabiedrības iesaisti arī Vidzemes plānošanas reģionā, pielāgojot redzēto reģionālā līmenī un īstenojot citas vietējās projekta aktivitātes.

*Projekts "Sabiedrības iesaiste bioloģiskās daudzveidības pārvaldībā (CIBioGo)" tiek īstenots **Interreg Europe pārrobežu sadarbības programmas 2021.-2027. gadam** ietvaros. Tā mērķis ir paplašināt zināšanas par līdzdalīgas pārvaldības metodēm bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un veicināt efektīvu aizsargājamo teritoriju pārvaldību.*

Šī publikācija ir sagatavota ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par tās saturu pilnībā atbild Vidzemes plānošanas reģions un tā nevar tikt izmantota, lai atspoguļotu Eiropas Savienības uzskatus.

Informāciju sagatavoja: Sabiedrisko attiecību speciāliste Vidzemes plānošanas reģionā Laima Spalva, laima.spalva@vidzeme.lv